

Rozhovor, který s Milanem Škodou (blindarium@seznam.cz)
(spoluzakladatelem Metaliště a hlavou Českého fanklubu Blind Guardian)
udělal Šakal (rabies-noise@volny.cz),
redaktor časopisu Noise Master v dubnu, květnu a červenci 2022
<http://rabies.wz.cz/noisemasterzine.html>

Co tě vedlo k naučení německého jazyka? Byla to právě muzika?

K němčině mne hudba nepřivedla. Kupodivu, protože všichni, kdo mne znají, tak vědí, že jsem fanatik do Blind Guardian od jejich počátků, od roku 1988, a právě kvůli nim jsem němčinu potřeboval, abych si mohl překládat jejich rozhovory z německých časopisů. Němčinu jsem ale dostal přidělenou po přijetí na střední školu, když mi bylo 15 let, a to bylo v roce 1979 ještě dlouho před existencí a setkáním s Blind Guardian. Mladí netuší, ale pamětníci si možná vzpomenou, že tehdy nebyla možnost sehnat žádné německé hudební časopisy, pokud do toho nepočítám časopis pro pubertáky Bravo (říkali jsme bravíčko). Bravíčko se občas objevilo i na základních školách, když ho nějaký tatínek své dcerušce přivezl ze západu, protože dceruška byla nadšená do popových hvězdiček typu Limahl, Madona, Wham či Modern Talking, kterým byl tento časopis určen. Ale pozor, třeba jednou za rok se v takovém Bravíčku objevili Scorpions, takže my, čtrnáctiletí rockeři, jsme pak takovou stránku z Bravíčka holkám tajně vyrvali. Zpátky k němčině. Na konci 70. let jsem už byl rocková a hard rocková duše odkojená posloucháním rádia Luxembourg, které bylo sice komerční, ale rockové, a tak na něm člověk občas rozpoznal i jako puberták třeba Queen, Deep Purple, AC/DC nebo Kissáky. Co bylo ale hlavní pro duše všech rockerů, mániček a budoucích metalistů v této době, kdy ještě metal neexistoval, to bylo na konci 70. let vysílání naší radio stanice Vltava, na které existoval pořad Větrník. Dnes si už nevzpomenu, jestli mi bylo 13 nebo 14 let, kdy jsem u malého tranzistoráku držel ucho každý pátek večer a každou sobotu dopoledne. Jasně si ale pamatuji, že v pátek večer moderátor pouštěl něco jako novinky, tedy jednotlivé skladby od různých skupin a navíc k nim přidával komentář. To bylo vůbec poprvé, co se na konci sedmdesátých let objevila u nás anglo-saská hudba a puberták jako já, se mohl dovědět, co to je za kapelu, odkad' je, z jakého alba a roku je ta či ona skladba, kdo v té kapele hraje. Druhý den v sobotu dopoledne pak na Větrníku byla hodinka, kdy moderátor vybral jednu z kapel a okomentoval nějaké celé její album, řekl něco k jeho historii a pak pustil celé album. To bylo něco neuvěřitelného. Myslím, že nejenom já, ale i tisíce dalších pubertáků tehdy na konci sedmdesátek objevilo naprosto nový svět. Upřímně řečeno, nikdy jsem do svých patnácti nebyl ani diskoš, ani folkař, či cokoli jiného. Snad si nepletu rok, ale někdy kolem roku 1977 jsem viděl Katapult a Puhdys (z NDR), i když to byl jenom rock and roll v syrovém rockovém hávu, bylo to pro náctiletého pubertáka něco. K tomu Olympic, Blue Effect, Karat, Omega, SBB, Elán, Progres 2 - jak se pomalu ty kapely objevovaly, puberták jako já byl prostě připraven na to, co se teprve mělo stát, a to byl příchod heavy metalu. Na pořad Větrník na Vltavě nikdy nezapomenu kvůli dvěma věcem. První věc je ta, že to byl zdroj, kde člověk poprvé v životě slyšel třeba celé album od Deep Purple, Black Sabbath, Led Zeppelin, Van Halen, Judas Priest, Genesis, Yes, Jethro Tull, Styx, Kansas, Ted Nugent, Queen, Pink Floyd, Rush a dalších. K tomu v pátečním vysílání, kde byly ony různé skladby, pak kapely jako Kiss, Budgie, Cheap Trick, Hawkwind, Mahogany Rush, Blue Oyster Cult, a tak bych

mohl jmenovat desítky dalších. Druhá věc, která zůstala v srdci a v paměti z pořadu Větrník, a u té bych se trochu zastavil, byl moderátor Michal Pavlata. Ano, ten Michal Pavlata, kterého znáte jako herce a profesora herectví s neuvěřitelným hlasem z rolí vlastních či dabovaných (<https://www.csfd.cz/tvurce/17963-michal-pavlata/prehled/>). Tenhle chlap byl prostě v mé pubertě pro mne zdroj informací z hudebního vesmíru. Proč vlastně o tom všem mluvím ve spojitosti s otázkou o němčině? Abyste viděli, že němčina v té době nebyla vůbec potřeba, nikdo ji neměl rád, byl to jazyk nepřítele, navíc hudebním jazykem byla, je a vždy bude angličtina. Jenže já v patnácti dostal na střední škole němčinu a byl jsem z toho pěkně naštvanej. Jazyk to byl pro pubertáka hroznej, těžkej, tvrdej a nezpěvnej. Němčinu jsem měl tedy na střední škole čtyři roky, ale moc mi to nešlo, skoro jsem propadal. Naopak hudba byla důvodem, proč jsem se začal sám učit anglicky. Od roku 1980, kdy jsem propadnul po jejich prvním albu Iron Maiden, jsem s malým AJ - ČJ slovníčkem začal odhalovat příběhy v textech, báje, legendy, historii. Po Iron Maiden přišly další kapely, u kterých jsem si začal překládat texty podle malého slovníčku a každému je jasné, že na počátku osmdesátých let puberták samouk byl se svými překlady častokrát úplně vedle, jak ta jedle. Byly to ale první kroky, a každý krok vede dál a dál a ke zlepšení. Jen si ale zkuste představit, jaké to bylo, když jsem v osmnácti letech na základní vojenské službě sehnal texty k albu Piece of Mind od Iron Maiden a ve skladbě To Tame A Land jsem narazil na slovíčka jako Nile, Kwizatz Haderach, Muad Dib, a ta ve slovníčku nenajdete. Věděl jsem prostě prd. Člověk ale pátral a pátral, vyptával se, nic jiného nezbývalo. Takových nás bylo hodně. K němčině jsem se tedy vrátil opravdu až po vojně, když jsem si zamiloval Blind Guardian v roce 1988 a chtěl jsem o nich vědět všechno. K těm prachbídým základům ze střední školy, jsem začal shánět německé časopisy Rock Hard a Metal Hammer na různých burzách či po inzerátech a začal jsem od roku 1988 pomocí velkého NJ - ČJ slovníku překládat z němčiny o Blind Guardian všechno, protože jsem o nich chtěl všechno vědět - a dělám to dodnes. Vedu už 30 let v ČR jejich fanklub a vydávám fanklubový zpravodaj Bardák, a za tu dobu, odhadem, to dá do kupy kolem 2000 stránek překladů a povídaní a rozhovorů s Blind Guardian (samozřejmě přeložených jak z němčiny, tak z angličtiny) - <http://www.milan-skoda.cz/blindguardian/> - toliko tedy k otázce jazyka německého.

A jak ses dostával k originálům Metal Hammerů a Rock Hardů? Bylo to všechno z burz nebo jsi je sháněl z druhé ruky? Co v té době mohl takový časopis stát?

Po návratu z vojny v roce 1985 jsem jako spousta dalších fanoušků metalu zbožňoval kapely jako Iron Maiden, Judas Priest, Saxon, Motörherad, Slayer, Metallica, Manowar, Megadeth, Anthrax, Scorpions, Accept, Stormwitch, Helloween, Running Wild, Dio a hromady dalších. Nevím už přesné datum, kdy jsem se ocitnul poprvé na černé hudební burze. Pamatuji si, že se mezi metalovýma hlavama, když jsme se potkali na zábavách, na vesnických parketech v létě, nebo od podzimu do jara v sokolovnách na akcích, kde jsme chodili a jezdili na kapely jako: Arakain, Vitacit, Hever, Xantipa, Polymetal, Törr, Kryptor, Kraken, Orient, Denet, Ferrat, Citron, Titanic a spousta dalších, tak na těch akcích se často mluvilo o tom, že existuje tajná hudební burza někde v Ostravě (nevím, zda si pamatuji správně název - možná Černá louka?). Časem se objevila informace, že existuje také burza desek v Praze na Motole v lese. Určitě díky tomu kolem roku 1987 vznikly i další menší

hudební burzy, o kterých člověk tehdy neměl ani tušení, ale věřím, že byly na spoustě míst v Československu. Do Ostravy jsem to měl daleko, ale za bolševika jsem byl na burze v Praze na Motole (kde jsem utíkal před policajty, protože zrovna v ten den byla štára - utekl jsem přes Bílou horu), a taky jsem občas jezdil do Svitav na burzu do KD Vigona. Tam kupodivu žádné Štáry nebyly. Tuším, že to tam někdo organizoval jako burzu a vetešnickej trh všeho možného, a mezi to se dostali i lidi s deskama a nahranejma kazetama. V Pardubicích jsem zaregistroval takové tajné burzy, řekl bych v roce 1986 nebo 1987, tehdy v Tyršových sadech pod Pardubickým zámkem. Paradoxem bylo, že tohle místo, kde se v sobotu ráno mezi sedmou a osmou hodinou setkávali prodejci desek a kazet, tak se nacházelo asi tak 400 metrů od Okresního výboru KSČ, a od oken výškové bolševické budovy tuhle burzu dělil jen houf stromů a keřů, přes které nebylo na lavičky do parku vidět. Tomu bych dneska řekl, že šlo o husarský kousek. I tak se to časem provalilo a z centra Pardubic se burza přestěhovala do lesa na okraj Pardubic, do části zvané Trnová, do lesa k památníku padlého partyzána z výsadku Silver A, k místu, kde byl 2. 7. 1942 zastřelen Tolar Potůček, proto se tehdy mezi metalovými fandami v okolí Pardubic říkalo, že se jde na burzu k Potůčkovi. Mimochem, tam jsem také jednoho dne zažil štáru, a když nastal chaos a někdo zařval, že se blíží žlutý Anton (policejní skříňová Avie, kam se dávali zadržení z terénu), tak se možná stovka lidí (ať už metaloví fandové nebo prodejci) dali na úprk do okolních lesů a přes pole. I tehdy se mi podařilo zdrhnout. Dokonce si pamatuju, jak asi hodinu poté, kolem desáté dopoledne u nás zazvonil Krbec (kamarád metalista) a pod paži nesl gramodesku Artillery, která měla polámané rohy a byla od bahna a se šťastným výrazem v ksichtě mi hlásil, že jim taky zdrhnul. Myslím, že právě tady v roce 1986 nebo 1987 jsem spatřil poprvé časopisy jako Metal Hammer, Rock Hard a později pár dalších jako Live Wire, Kerrang, Metal Star, Oxmox. Bylo úžasné, že jsme si tehdy mohli tyhle časopisy vzít do ruky, osahat, prohlédnout a zakoupit. Matně si pamatuji, že v té době Metal Hammer stával v Německu 6 marek a Rock Hard 4,5 marky. Německá marka měla v té době kurz asi 15 Kčs, i když běžný člověk se k tomuto platidlu nikdy nedostal. Jinými slovy náklady na pořízení Metal Hammeru prodávajícího vyšly zhruba na 90 Kčs a Rock Hardu na 75 Kčs. Na burze se pak nová čísla těchto časopisů prodávala kolem 100 - 140 Kčs, starší čísla se dala koupit pod stovku. Ono to dnes nezní jako moc drahá věc, ale představ si, že gramofonová deska (LP), když jsem si třeba na burze kupoval Screaming For Vengeance od Judas Priest nebo jakékoli album (vinyl) od Iron Maiden, která jsem tehdy sbíral, tak si za desku dal 300 - 350 Kčs, za časopis 100 - 140 Kčs a v práci si měl na hodinu přibližně 20 - 25 Kčs a bral si kolem 2.000 Kčs čistého, takže na jednu desku padla třídní mzda, a když se pár let nato objevila CDčka, potěš pánbů, tak to si na jedno CD pracoval týden. Když jsem v nějakém takovém časopise narazil na své miláčky té doby (Iron Maiden, Metallica a později Blind Guardian) a chtěl jsem si rozhovory s nimi překládat, nezbylo nic jiného, než si nechat dotyčné stránky černobíle okopírovat a časopis další sobotu zase na burze prodat. Málokdo byl na tom finančně z metalových fanoušků tak dobře, že si mohl dovolit v té době sbírat hromady alb a časopisů, i když se někdo takový určitě našel, ale to byla fakt menšina. Tím pádem se mi doma kupily stohy okopírovaných článků a rozhovorů, které jsem pak ve volných chvílích dlouhé roky překládal. V každém případě z mého pohledu metalisty, který měl od počátku rád hard rock, klasický heavy metal, speed/power/thrash metal, tak nejlepší časopis všech dob byl, je a bude u mne německý Rock Hard.

Myslím ale, že daleko zajímavější, než vznik Metaliště jsou příběhy, jak se jezdilo na černé burzy, kde bývaly štáry od stbáků a policie, která honila veksláky s nahranými kazetami a metalisty v džískách a křivákách po lesích a po polích.

Ano, fanoušci, kteří prahli po tvrdé muzice v letech 1985 - 1990 (jako já), a kteří chodili, či jezdili na tajné hudební burzy někdy i desítky kilometrů, tak pro ty jsou tyhle vzpomínky určitě zajímavé. Asi by byl zajímavý rozhovor s někým, kdo byl na burze zadržen státní bezpečností a vzat k výsledku či do vazby. Asi bychom se divili, co bychom se od zadrženého dozvěděli. I já mám pár takových zážitků z těch let, i když se mi je podařilo přežít ve zdraví a bez úhony. Svěřím se se čtyřmi zážitky z mého hudebního mládí. Poprvé jsem bral nohy na ramena před štárou v Praze. Řekl bych, že to byl rok 1986, kdy jsem tam byl na burze v části Motol. Vybavuji si, že to bylo v lese a přes údolí na druhé straně byla část Bílá hora. Víím to proto, že jsem tam utíkal asi 20 minut při štáře, a teprve tam jsem se mezi vilami propoceně zastavil a podle nápisů pod názvy ulic zjistil, že je to Bílá hora. Na mapě je ten lesík zde <https://mapy.cz/turisticka?x=14.3300605&y=50.0738439&z=16&l=0>. Po těch lesních pěšinách spousta lidí utíkala tímto směrem do údolí a přes širokou magistrálu Bělohorská na protilehlou obydlenu stranu údolí. Tehdy to v lese na Motole vypadalo tak, že na lesní pěšině měli prodejci na zemi deku nebo igelit a tam rozložené gramodesky, časopisy, nahrané kazety. Metalistu od vextlaka (tedy prodejce kšeftaře) si ihned rozpoznal podle vzhledu, účesu a oblečení. Navíc, když nějaký metalista prodával dvě tři desky, které koupil minulý týden a během týdne si je doma nahrál s kamarádama na kazety, tak prostě měl na zemi zase ty svoje dvě tři desky, zatímco kousek vedle byl kšeftař, který tam měl těch desek v krabici třeba padesát a vedle další krabice s nahranými kazetami za 100 Kčs. Přes Tuzex se daly v té době sehnat na tu dobu dost kvalitní magnetofonové kazety Sony HF 90, ty byly mezi námi fanoušky nejpoužívanější. Vextláci to věděli a natáčeli desky výhradně na tyto kazety, takže na jedné kazetě si měl natočená dvě LP. Prázdná kazeta stála tehdy tuším kolem 5 bonů, takže kšeftaře přišla asi na 25 Kčs a prodávali ji za 100 Kčs. Měli z toho chlapi dost dobrý vejvar. Výhodou bylo, že z časopisů člověk už mohl zjistit, co vychází za novinky, a tak sis mohl nahlásit třeba už před vydáním, nebo po prvním poslechu, že chceš, aby ti přivezl příští týden pět kazet s těmi a těmi alby, a mohl si nakoupit pro sebe i kamarády ze svého okolí. I já měl partu kamarádů metalistů v té době, a také jako spousta dalších jsme to řešili, že na burzu jsem jezdil já, tam nakoupil třeba jedno dvě LP, později na konci 80. let pak CD, dovezl jsem domů a všichni jsme měli týden na to, abychom si všechno, co bylo nové mezi sebou popůjčovali tak, aby si každý stihl natočit, co se mu líbilo, a další víkend se to zase vezlo na burzu prodat. Prodej po jednom či dvou týdnech byl samozřejmě se ztrátou. Novinku si koupil třeba za 350 Kčs (LP) a za týden dva, se prodávala za 300 Kčs, protože se jich už objevilo více. K tomu náklady na cestu, takže ideální bylo, když si měl ve svém bydlišti třeba dalších 5 - 10 kamarádů, kteří si vše natočili každý týden a za každou desku ti dali 20 Kčs a tím se všichni složili pro jednoho na tu cestu do Prahy a zpět a ztrátu z prodeje. I když to dnes zní neuvěřitelně, všechno to mělo své kouzlo, i když to nebylo ideální. Člověk dokázal pro muziku, kterou měl rád, obětovat hodně času, úsilí i peněz. Podruhé nás naháněli, jak už jsem zmínil výše na okraji Pardubic. Opět jsem tehdy vyvážnul úprkem. Na to místo do lesa k památníku Tolara Potůčka jsme se pak s pár kamarády vrátili po několika hodinách v poledne. O tom, že byla štára, pak na místě svědčila spousta odpadků, papírků a celofánů z

nahranych či nenahranych prodavanych kazet a zbytky z obalu gramodesek. Jako když narychlo někdo opustí tržnici a nechá po sobě pěkný bordel. To místo najdeš zde <https://mapy.cz/turisticka?x=15.7503805&y=50.0511515&z=18&l=0>, ale nenech se zmást dnešní úpravou pěkného parčíku, tehdy v roce 1987 to byl zarostlej a neudržovanej kus lesa. Třetí můj zážitek z tohoto období, který se týkal státní bezpečnosti, ale netýkal se přímo burzy, ten pochází z jara 1989. Připomínám, že jsme stále žili v totalitě a nikdo netušil, co se stane na přelomu roku 1989/1990. Tou dobou jsem už byl fanatik do Blind Guardian, dokonce jsme s Márou (zakladatel Metaliště) možná byli jejich prvními fanoušky z komunistického Československa, se kterou si kapela po vydání jejich prvního alba Battalions Of Fear dopisovala klasickou poštou. V tomto roce už nebyl problém zakoupit Rock Hard nebo Metal Hammer na burzách. Několik stránek od konce těchto časopisů pak bývala jedna nebo dvě strany inzerce, kde inzerovali jak metaloví fandové, tak samotní hudebníci. V jednom takovém inzerátu jsem viděl název nějakého časopisu nebo fanzinu v Německu, který inzeroval, že tehdy a tehdy vycházejí další dvě čísla, ve kterých mezi jinými bude i velký rozhovor s Blind Guardian, cena za oba výtisky 2 x 4 DM (marky). Už nevím od koho, ale podařilo se mi někde ten rok sehnat papírovou 10 markovku. Pečlivě jsem ji zabalil do dopisního papíru, do dopisu jsem napsal, že jsem velký fanda Blind Guardian z Čech a že prosím o zaslání obou těch čísel s rozhovorem Blind Guardian, a že snad ty zbývající 2 DM budou stačit na poštovné. Obálku jsem odeslal z pošty a čekal. Dodávám, že toho léta jsem pracoval u ČSD (dráhy), kde jsem nakládal balíky do vagónů. A jednoho krásného dne mi na nákladovou rampu volá sekretářka od přednosta stanice, abych se dostavil do zasedací místnosti ROH v prvním patře, že se mnou potřebují něco probrat. Nic netušíc jsem tam dorazil, a tam na mne čekali dva chlápci, kteří se mne začali vyptávat, kde se scházím s lidmi ze západního Německa a proč tam posílám dopisy. Bylo mi tehdy 25, takže jsem sice už nebyl puberták podělanej až za ušima, ale do zpěvu mi fakt nebylo. Zážitek to byl nepříjemnej. Pravda jako obrana, že jsem si chtěl jenom objednat dva hudební časopisy, nikam nevedla. Nepříjemňáci mne dusili asi 30 minut a stále trvali na tom, že se s někým z Mnichova někde scházím, protože jsem dopis poslal do Mnichova. Nakonec mi předali celní rozhodnutí o porušení devizového zákona, že jsem nezákonně zaslal mimo hranice Československé socialistické republiky 10 západoněmeckých marek, a že jsem je podle zákona měl odevzdat do nejbližší banky. Závěr celního rozhodnutí byl, že do týdne musím uhradit pokutu, tuším to bylo tehdy několik set korun a západní platidlo propadlo ve prospěch socialistické republiky. Nechtěně jsem tedy začal budovat komunismus. Možná, že je to dnes k smíchu, jenže když mi při odchodu předali ještě předvolání, abych se tehdy a tehdy dostavil osobně do budovy policejního okresního ředitelství, a že se mám hlásit v pátém patře v určitou hodinu, tak se mi opravdu nespalo moc dobře pár dalších dnů. Pak přišel tedy čtvrtý zážitek (a poslední). V určený čas a den jsem se dostavil na okresní policejní ředitelství, předložil jsem předvolání a byl jsem předveden do dané místnosti. Možná to znáte ze starších filmů, prdel si rozhodně nedělám. Posadili mne na židli před stůl, za kterým seděl od pohledu nepříjemnej chlap, na stole stála rozsvícená lampička, která byla nastavena směrem do mého ksichtu, a za mne se postavily po stranách dvě gorily. Čekal mne hodinový výslech. K mému překvapení dotyčný stbák vyndal na stůl velkou tlustou obálku A4 a já hned podle svého písma v adrese poznal, že jde o překlady textů metalových alb. Abyste byly trošku v obraze, od dob, kdy jsem deset let před tímto výslechem poprvé vyndal

malý anglicko-český slovníček a začal překládat první metalový alba, který se mi dostaly do ruky, a byly na nich texty, tak jsem se do onoho roku 1989 v angličtině tak zlepšil, že jsme spolu s kamarádem Márou (z Metaliště) překládali texty spousty metalových alb, já je přepisoval na psacím stroji přes kopírák a potom na burzách nebo na přání přes dopisy, jsme je prodávali po 5 - 10 Kčs za album. Pamatoval jsem si dokonce i tu obálku, která ležela tehdy na kriminálce přede mnou na stole, že jsem ji posílal nějakému vojákovi, že si za stovku objednal u mne přes dopis překlady asi 10 - 15 alb. Soudruzi mne hodinu opékali jak prase na rožni. A není hanba přiznat, že sem tam jsem měl prdel teda fakt staženou, jestli zezadu nepřiletí nějaká rána pěstí. Nakonec jsem slíbil, že už nikdy nebudu rozmnožovat texty takových alb a že je nebudu nikam posílat (slib pod nátlakem, nebo jak by to asi dnes definoval advokát?) - zvláště, že pak nebudu rozvracet socialistické zřízení a nebudu nabádat ostatní ke vzpouře proti prezidentovi socialistické republiky. Dnes vám to přijde směšné, ale když tehdy ten major vyndal z té obálky přeložené texty, myslím, že od Sacred Reich, kde začal citovat něco o povstání proti režimu a proti prezidentovi, a vůbec nechápal, že to americká kapela napsala o jejich systému a o jejich prezidentovi, a ten stbák je přesvědčený, že je to proti socialistickému zřízení, tak pak vám už do smíchu není, protože si říkáte, kdo ví, jestli se dnes vrátím ještě domů. Jak jsem uvedl v úvodu, nikdy se mi nic nestalo v těch letech, i když některé chvíle byly dost nepříjemné. Nepovažuji to za nějaké hrdinství, nic se vlastně nestalo. Je to jen dokreslení doby, ve které jsme se snažili dostat k hudbě, kterou jsme měli rádi a máme dodnes.

Měl jsi režijku na vlak a tak další způsob, jak dodávat materiál pro Metaliště, bylo osobní setkání. Tys dokonce dělal rozhovory s veličinami jako 1988 Metallica, 1990 Mekong Delta, Secrecy, Fates Warning, Sanctuary, 1991 Blind Guardian, Heathen. Jaké další kapely to byly? Bylo jednoduché se k těmto kapelám dostat pro rozhovor? Byly tam veselé nebo nepříjemné chvíle při setkáních s těmito kapelami? Musel to být nepopsatelný pocit, setkání se s těmito kapelami.

Tady musím spoustu věcí opravit, protože si pomíchal jablka a hrušky do kupy. Ano, tehdy kolem roku 1987 - 1992 jsem měl režijku (tedy průkazku na vlak zdarma), jak já, tak můj kolega z Metaliště, Mára, neboť oba dva jsme pracovali na nádraží v Pardubicích. Nutno přiznat, že i když má angličtina byla kolem roku 1990 už obstojná, měl jsem za sebou jako samouk už asi osm let samostudia se slovníkem, tak každému, kdo umí dobře anglicky je jasné, že jsem patřil mezi většinu lidí, která sice v uvozovkách anglicky umí, ale pořád patří jenom mezi týpky, co si doma můžou v poklidu překládat texty a rozhovory, jelikož se domluví jakš takš i za pomoci gestikulace, špatných frází a špatného slovosledu (který je pro samouky typický, protože v hlavě překládáš větu do angličtiny, tak jak je psána a jak ji znáš v češtině) - ale aby ses mohl postavit Američanovi nebo někomu z Evropy tváří v tvář a naživo spustit rozhovor do diktafonu, na to jsem upřímně fakt tehdy neměl. Tím chci říct, že kolem roku 1988 jsem si nikdy netroufnul vést s nějakým muzikantem přímý rozhovor v angličtině (natož v němčině). Na koncerty a zároveň se pokusit udělat rozhovor, jsme ale vždy jezdili dva. Kolega z Metaliště, Mára, zaplať pánbů, uměl anglicky velice dobře už ze školy. Pokud tedy došlo k rozhovoru s nějakým muzikantem, tak jsem u toho rozhovoru vždy fungoval jako druhá ruka, pomocník. Co si pod tím představit? Dával jsem muzikantům třeba podepsat různé věci, které

jsme pak dávali za odměny do soutěží do Metaliště nebo já později do fanklubu Blind Guardian. Když mne napadla nějaká otázka během rozhovoru, tak jsem přihodil do placu, ale jinak většinu otázek řídil Mára. K tomu jsem udělal vždy pár fotek a nakonec jsem doma pomáhal s překladem v klidu a pohodě, když jsem měl v ruce třeba psaný přepis od Máry z diktafonu. U těch zahraničních, pro nás velkých kapel, se pokusy o rozhovor už tehdy dělali tak, že Mára požádal o setkání přes Monitor či Popron, neboť tyhle firmy zastupovali po revoluci u nás spoustu kapel v rámci vydavatelství. Jindy jsme psali přímo na firmu na západ, anebo jsme přijeli na koncert a u místního pořadatele jsme se pokoušeli vysvětlit, že jsme hudební pisálkové z Čech (ukazovali jsme jim Metaliště), a jestli by mohl přijít ven třeba manažer kapely, se kterým by se dal domluvit rozhovor s někým z kapely před, nebo po koncertě. Tehdy nebylo možné využít zaslání žádosti o rozhovor přes email či přes sociální sítě. Dobrý způsob byl také, když si zblíknul někde plakát, že se bude konat koncert tam a tam, tak si z plakátu opsat název agentury, která se někde v rohu plakátu většinou chlubila pořadatelstvím, pak na ni sehnat kontakt (email nebo telefon) a pokusit se spojit s pořadatelem takto a opět poprosit o zajištění rozhovoru. Někdy to vyšlo, někdy nevyšlo. Když to nevyšlo domluvit předem a někam jsme dorazili, tak jsme zůstali jenom jako řadoví fanoušci v publiku, co se dovnitř dostali normálně na vstupenku, jako všichni ostatní, a pokud nás netlačil čas, tak jsme zůstali i po koncertě a trpělivě čekali třeba hodinu i dvě, než se kapela osprchovala a rozhodla se po občerstvení v baru zamířit do turné autobusu, který býval poblíž klubu. Pak přišel další pokus o rozhovor. Někdy se zadařilo, někdy ne. Zadařilo se to například v Galantě poblíž slovensko-maďarské hranice, kde tuším v roce 1990 hrály bandy Sanctuary, Fates Warning a Secrecy, ke kterým nás pustil místní pořadatel. Opět ale připomínám, že hlavní rozhovor vedl kolega Mára a já byl jen ta pravá ruka, co sem tam něco prohodila a fotila. Častokrát jsme ale prostě na ten koncert jeli jenom jako fandové, i když šance na rozhovor nebyla. Například Metallica 1988 v Budapešti (na stadionu bylo asi tak 30 tisíc lidí). Márovi se poštěstilo udělat rozhovor, tuším s Larsem (bubeníkem), po telefonu někdy v polovině devadesátých let, když psal pro hudební časopis Rock & Pop. V každém případě já osobně patřím k těm fanouškům, co místo obřích arén a stadionů, dávají přednost blízkému kontaktu v klubu. Takto jsem třeba dělal své první rozhovory v letech 1986 a 1987 s Arakain a Vitacit. Ale zpátky k výhodám režijní jízdenky na dráze. Pracovník Českých drah tehdy krátce po změně režimu, tak jednou za rok dostal odměnu, že mohl vyrazit třeba do Rakouska nebo Německa a používat železnici v těchto zemích zdarma na takzvané kupónové jízdenky. Naše oblíbené místo (stále mluvím o dvojici zakladatelů Metaliště, tedy Mára a já), byla Vídeň, kde byly dva kluby, kam jezdily na svých evropských turné fakt dobré kapely, takže jsme si lámali občas hlavu, jak se tam dostat na režijní výhody vlakem i častěji. Naštěstí pro nás na dráze už tehdy pracovalo dost týpků, kterým byla nějaká kupónová jízdenka na jméno fuk, a když si jim koupil lahev rumu nebo basu piv, tak si o tu jízdenku (třeba do Rakouska) požádal někdo jiný, a pak byl výměnný obchod. V té kupónové jízdence do Rakouska nebo do Německa, abys měl představu, o čem mluvím, tak byly takové čtyři kolonky pro razítko, a každá ta kolonka platila na cestování vlakem na 2 dny. Když si to sečetl, tak si mohl klidně strávit u sousedů týden jenom ve vlaku. Samozřejmě, že tam bylo také uvedeno jméno dotyčného pracovníka Českých drah, ale žádný rakouský ani německý průvodčí nikdy nekontroloval, jestli jméno na jízdence je shodné s tvým pasem. Ten průvodčí tě prostě bral za svého kolegu ze sousední země, zvláště pak,

když si třeba cestoval v modré uniformě českého eisenboňáka. Tímto způsobem jsem zažil nádherné chvíle při rozhovorech a na koncertech ve Vídni, několikrát s Blind Guardian, a pak s kapelami jako Mekong Delta, Coroner, Holy Moses. Co se týče v otázce zmíněných Heathen, na těch jsem byl jenom jako fanoušek, protože fakt mám rád thrash a tyhle riffy, tedy kapely ze zálivu Bay Area ze San Francisca, tedy od kapel které jsou kořenem téhle hudby: Testament, Exodus, Heathen, Forbidden. Mým nesmazatelným zážitkem díky režijce je pak jednoznačně týden na cestách ve vlaku po Německu v roce 1991, kdy se mi podařilo záměrně dostat se na koncert, který nesl titul Clash of the Titans (Souboj Titánů). Z této cesty je myslím reportáž i v jednom vydání Metaliště. Když dorazí na koncert fanoušek thrash metalu, akci začnou Testament, pokračují Megadeth a vše ukončí Slayer, konečně ti dojde, co to znamená ocitnout se v sedmém nebi.

Zmínil jsi BLIND GUARDIAN. Nejdřív se zeptám, znáš německou kapelu ATLANTEAN KODEX. Řekl bych, že čerpají právě od BLIND GUARDIAN.

Tuhle kapelu jsem na netu zaslechnul. Teď budu znít asi jako ignorant. Pro hodně kapel, které se vyrojily během posledních 20 let a jejichž hudba obsahuje prvky speed nebo power metalu, tak jsou pro ně Blind Guardian vzor. Pokud se jim někdo začne moc podobat, ano chápu, může se to nějaký čas líbit, ale za chvíli je to nuda. Vem si třeba Savage Circus, které založil Thomas Stauch, když opustil Blind Guardian. Všude se dva roky psalo, že je to kopie starých rychlejších Blind Guardian. Vydrželo mu to chvíli. To samé se stalo s Orden Ogan, na počátku je také všichni přirovnávali k Blind Guardian, nebo Solar Fragment, a stalo se tak ještě u několika kapel. Každá taková kapela ale ví, že musí jít svou vlastní cestou, že když se někomu moc podobá, tak ji to fanoušci sežerou maximálně tak na jednom albu. Klasickým příkladem toho byla kdysi Sepultura, když album Beneath the Remains znělo jako Slayer. Bylo to dobrý, brali jsme to, ale kdyby udělali další album jako Slayer, byla by to hrozná nuda. V případě Sepultury se z toho ovšem pro mne stala nuda i tak. Tebou zmínění Atlantean mne moc nenadchli, je to takové utahané, někdy až gotické, produkce mi nepříjde zvukově ani moc dobrá. Neříkám, že by to bylo špatné, ale do Blind Guardian to má fakt daleko, ti jsou někde úplně jinde, a to je dobře.

Teď teda k BLIND GUARDIAN. Jsi velkým fanouškem této kapely, které se věnuješ do teď. Vydáváš český fanzin o BLIND GUARDIAN, Bardák. Jak to teda všechno vzniklo? To, žeš zůstal do dnešních dnů, svědčí o tom, že samotná kapela je tím hnacím motorem pro další čísla. Nebo je v tom už setrvačnost a případné zklamání, kdyby již další číslo nevyšlo?

Jak vzniknul Český fanklub Blind Guardian a zpravodaj Bardák? Nevím, zda si to někdo z těch mladších, co nezažili metal v osmdesátkách, zda si to dokáže představit (nevím, kolik je tobě, takže třeba i ty si to představ). Když moje generace byla na střední škole, šlela u kapel jako Queen, Slade, Sweet, Pink Floyd, Rainbow, Whitesnake, Nazareth, Deep Purple, Black Sabbath a Led Zeppelin (další bandy prominou, už se mi je nechce vypisovat). Byli jsme samozřejmě pubertáci a hard rock podporoval ty buřičské geny, které má v sobě prostě každej rocker. A na konci sedmdesátek do toho najednou přišel zlom. Staly se dvě důležité události, které spolu sami o sobě nesouvisí, ale které obě zasáhly srdce fanoušků rocku, art rocku i hard rocku. První zlom - když jsme se 9. nebo 10. prosince 1980 doslechli, že byl zavražděn John Lennon z Beatles. Můžeš bejt fanoušek rocku, blues, metalu,

death/black metalu a čehokoli, co nějak souvisí s elektrickou hudbou, ale každé z nás si to nese celý život ve svém podvědomí, že Elvis a Beatles jsou praotcové rockové hudby. A to zabořilo. Pamatuju si, jak jsme na střední škole byli jak zařezaní, když se to provalilo, a když ten den přišel profesor (ale už nevím, co to bylo za předmět) ráno do třídy a řekl, posaďte se, všichni jsme stáli minutu ticha a museli jsme mu říct, že je to za Johna. Nedlouho poté jsme já, a můj nejlepší hudební kamarád Krokodýl, složili o Johnovi píseň. Druhý zlom - věc, která změnila život nejenom mně, ale milionům mladých rockerů na celém světě, byl příchod Nové vlny britského heavy metalu (NWOBH). Najednou tady byla tvrdá muzika, elektricky tvrdá, byl tu nový technický vynález pro zkreslení zvuku kytar (booster a heavy metal pedal). Byly tady malé kazetáky s magnetofonovými kazetama, které se nesčetněkrát kopírovaly, a i když sis doma pustil desátou kopii, která zněla hůř, než dnešní demáče z garáže, seděl si u toho a slintal blahem. Najednou tu byly kapely a jejich alba: Motörhead - Overkill (3. března 1979), Saxon - Saxon (21. května 1979), Judas Priest - Unleashed In The East (17. září 1979), Iron Maiden - Iron Maiden (14. dubna 1980). To byl zlom jako blázen, a to co následovalo dalších deset let, to bylo podle mého názoru, to nejzajímavější a nejúžasnější, co se kdy v mém hudebním životě odehrálo. Klasický heavy metal se rozjel po celém světě a pomalu přicházely další odnože, které z něho čerpaly, ať už šlo o speed či thrash (tam teď nezabořím, to bych snad ani nedokončil odpověď na tvou otázku, haha, ale konečně se začnu blížit k odpovědi). Samozřejmě, že jako Slované máme velice blízko k melodickému pojetí písni a k harmoniím. Ani si snad nepamatuju z mého mládí, že by někdo z mých metalových kamarádů neměl rád německé melodické kapely typu Scorpions, Accept, Stormwitch, Grave Digger, Gravestone, Viva, Running Wild, Warlock (a opět jsem uvedl jen pár). Když v dubnu 1985 vydali Helloween svoje první minialbum Helloween, byla to speed metalová darda protkaná hymnickou melodií, která tě prostě zvedla ze židle. Kdo mohl tušit, že za půl roku 18. listopadu 1985 přijdou Helloween s albem Walls Of Jericho. To nás posadilo naprosto na prdel. Pro mne je tohle základní kámen power metalu. Magnetofonovou kazetu s Walls Of Jericho jsem tehdy po návratu z vojny sjížděl snad denně (no tak dobře, přeháním, tak každé tejdě). Roky 1985 - 1987 jsou tedy zlatou studnicí melodického metalu. Ale víš, jak to v životě chodí. To, co miluješ, nebo řekněme to jinak, hudebně zbožňuješ, tě jednou vezme do nebeských výšin, a pak přijde pád do pekla a velké zklamání (klasickým příkladem toho byla třeba Metallica, kdysi zbožňovaná, coby pravověrný prapor všech metalistů srdcařů, posléze zaprodaná prachům a hudebně vyčpělá, jak moje fusekle po půl roce na prádelní šňůře). Vracím se zpět k Helloween, tak, jak jsme na nich milovali roku 1985 dravost, harmonie, melodičnost, technickou bravurnost postavenou na základech Iron Maiden, a dokázali jsme vstřebat, a možná i pochopit trochu otevřenější přístup na albu Keeper Of The Seven Keys I (21. dubna 1987), pak přišla zrada v podobě Keeper Of The Seven Keys II (29. srpen 1988), a jejich dalších alb. To už byl jinej svět, diskotéka s metalovou kapelou, hnus. Hodně nás, co jsme měli rádi ten klasickej a dravej metal, bylo zklamaných. S odpovědí na tvou otázku souvisí skutečnost, že v roce 1988 už fungovala hudební burza v Praze ve Slovanském domě. Ano, slyšíš dobře. Už to nebylo nikde v lese tajně a na trávě, bylo to pár metrů od Václaváku v kulturáku, kde byly stoly a židle, a kde si prodejci mohli vyložit zboží na stůl a ty si v klidu mohl procházet řady a hledat, co tě zajímá. Vůbec netuším, kdo tohle dokázal, pod čí hlavičkou to mohlo fungovat. Burza ve Slovanském domě byla prostě naše Mekka. Jezdívá jsem ráno ve 3 h z Pardubic do

Prahy panťákem (https://cs.wikipedia.org/wiki/Elektrické_jednotky_451_a_452), skoro každý víkend, abych byl mezi prvními nadšenci na schodech ve Slovanském domě (první prodejci i kupci se tehdy setkávali před mříží mezi 6 - 7 hodinou ráno, a mříž se otvírala tuším v sedm, a pak to dovnitř už jenom proudilo. A teď jsem konečně u Blind Guardian. Pečlivě jsme v časopisech Rock Hard sledovali tou dobou recenze, takže jsme věděli zhruba, co v Německu vychází za alba, a které nové kapely se objevují. Když se pak navíc člověk ještě prodávajícího zeptal na tu nebo onu novou kapelu, to či ono album, tak prodávající většinou věděl, co prodává a jakmile člověk zaslechnul, "jo tihle hrajou jak starý Helloween", tak nebylo co řešit. Dodnes si pamatuju, jak jsem toho dne odcházel z burzy a nesl jsem si v ruce gramodesku Grinder - Dawn For The Living plus Blind Guardian - Battalions Of Fear (18. května 1988). No, a když jsem dal tohle album doma na gramec a rozjela se úvodní vypalovačka Majesty, bylo vymalováno. Prapor odhozeného evropského melodického speed metalu (Helloween) byl znovu pozvednut díky Blind Guardian. Samozřejmě, že jsem tehdy vůbec netušil, co tahle kapela za dalších 35 let všechno dokáže. Na pozdějších vydáních prvního alba Blind Guardian na CD to pak už nebylo, ale ty první edice gramodesek vydané firmou No Remorse Records, ty měly na vnitřním obalu desky jak texty, tak fotografie kapely a kontakt na kapelu do Krefeldu. Tehdy jsme si s nimi začali psát klasickou poštou (díky angličtině mého kamaráda a zakladatele Metaliště, díky Márovi). Blind Guardian už od roku 1988 věděli, že mají v Čechách pár nadšenců. Možná jsme byli pro ně rarita. Když jsme se po revoluci vydali za nimi do Vídně, abychom je poprvé viděli na živo (13. března 1991), podařilo se. Byli jsme tam jako správní nadšenci už pár hodin před koncertem, takže jsme postávali před klubem, když dorazil turné bus Blind Guardian a jaké bylo jejich překvapení, že je ve Vídni čeká pár hodin před koncertem hrstka maníků z Čech. Pomáhali jsme jim nosit věci, předali pár dárků typických pro naši rodnou hroudu (třeba perníkovou chaloupku) a oni nás vzali dovnitř a věnovali se nám ještě po vystoupení. Nebudeš tomu věřit, ale v roce 1991 Rakušáci nebyli zrovinka metalovej národ, takže na Blind Guardian tehdy bylo v klubu Rockhaus možná 120 lidí, prostor před pódiem poloprázdnej a v první řadě pár hlavobijců z Čech. Na takové věci nikdy nezapomeneš. Kolem roku 1993, nebo 1994, už byli Blind Guardian dost známá kapela, určitě v evropském měřítku. I oni sami pochopili, že je třeba propagace. Tehdy na to šli tak, že založili fanklub Blind Guardian v Německu a vedením pověřili chlapíka jménem Kai Karczewski. Kdo se tehdy v melodickém metalu pohyboval, tak tohle příjmení mu nebylo neznámé. Obal alba Walls Of Jericho pro Helloween totiž namaloval jeho strýc (nebo otec, teď nevím přesně) Uwe Karczewski. A já se hned do toho fanklubu německého přihlásil. Pamatuji si, že poplatek byl asi 10 DM (německých marek) na rok. Během roku člověk dostal dva zpravodaje, kde bylo asi na šesti nebo osmi stránkách pár odpovědí na otázky fanoušků, pár novinek a myslím, že nášivka na džísku. No prostě nuda a hrůza. Fanklub asi za dva tři roky, nevím přesně kdy, zaniknul. Hansi Kürsch (voc) z Blind Guardian se pak po letech fanouškům omlouval, že kapela neměla na fanklub čas, a že Kai Karczewski se tomu věnoval jen v úvodu, kdy zorganizoval během dvou let dvě setkání s kapelou, ale pak vše vyšumělo. A tohle byl ten pravý důvod, proč jsem založil český fanklub Blind Guardian. Když jsem dostal do ruky ten cár papíru, který měl být německý fanklubový zpravodaj a připadalo mi, že to snad dával do kupy žák základní školy, tak prostě to byla výzva. Už tehdy jsem měl (jak už jsem se dříve zmínil) stohy okopírovaných rozhovorů a reportáží z Metal Hammerů a Rock Hardů

o svých milovaných kapelách, takže i o Blind Guardian. Začal jsem vše systematicky překládat a vydávat fanklubovou brožurku, která se z předloh A4 skládala do brožurky A5, tak jako jsme to kdysi dělávali u fanzinu Metaliště. Ani já jsem v roce 1995, kdy jsem začínal s Bardákem, tak jsem netušil, že ho budu vydávat 10, 20, 30 let. A pořád mne to baví (Bardák lze pravidelně bezplatně stahovat zde <http://www.milan-skoda.cz/blindguardian/>). V dobách, kdy byl Bardák tištěný, a kdy jsem pořádal fanklubové výpravy na koncerty Blind Guardian autem či autobusem, a k tomu soutěže o setkání s kapelou (1998 - 2003), tak jsem měl ve fanklubu přes 100 členů, kterým jsem posílal zpravodaj poštou. Pokud někdo zná kapelu Blind Guardian, tak určitě zná jejich kultovní baladu The Bard's Song (Píseň bardova - bardi byli potulní středověcí pěvci, kteří chodívali po hradech a pěli hrdinské eposy), takže nemusím asi vysvětlovat, proč je název fanklubového zpravodaje právě Bardák. Nikdy to nebyla rutina. V každém Bardáku máš novinky, překlady rozhovorů z různých částí kariéry kapely, texty a jejich překlady, obrazové dokumentace, rarity - prostě na co si jen nadšený fanoušek vzpomene. Vrchol mého fanklubového snažení nastal roku 2003, kdy jsem pro Blind Guardian uspořádal koncert, festival Fantasy Metalfest v Pardubicích na koupališti. To byl zážitek, který si ponesu do konce života. Amatér, který se nikdy nepohyboval v hudební koncertní branži, skoro všechno jsem organizoval na koleně, domlouval a prosil, hledal a zařizoval věci, o kterých jsem netušil, že pořadatel takové akce musí zařídit, a měl jsem k tomu jen pár mých věrných starých kámošů. Nakonec se podařilo, Blind Guardian přijeli do Pardubic 22. srpna 2003 a já byl s nimi od začátku do konce, od příjezdu, přes zvukovou zkoušku, občerstvení, dokonce i na pódiu jsem s nimi byl pár vteřin během koncertu, až po odjezd. Bylo tam tehdy 1400 lidíček. Byl jsem vyčerpaný, ale šťastný, jak Venclovský, když přeplaval Kanál La Manche. Kdykoli si na to vzpomenu, vidím spoustu těch událostí z toho dne, jako bych si přehrával oblíbený film. Když tehdy dorazil kolem poledne turné bus s Blind Guardian k zadní straně pódia, první z autobusu vylezl Hansi Kürsch, podíval se na mě, jak se blížím k autobusu, a povídá (překládám): "Hle, to je Milan, co za námi jezdil do Vídně." A tohle není sláva, není to úspěch, není to ego, není to ani profit, tohle je prostě vzpomínka na celý život, tohle je prostě fanoušek, co stojí za kapelou, kterou má rád a kapela mu to vrací svojí hudbou. A co se týče Bardáku dnes? Mám tolik starého materiálu a stále vzniká díky kapele materiál nový, že si sotva dokážu představit, že by Bardák už nevyšel. Navíc, už dávno není v tištěné, ale v elektronické podobě, takže už dávno nejsem omezen prostorem, časem ani svou představivostí. Posledních pár let mívá každé číslo kolem 50 - 100 stran A4. Víím, že nejsem žádný Alexander Dumas, J. R. R. Tolkien, Jules Verne, Frank Herbert ani Stephen King, ale kdyby sis nechal svázat všech 77 čísel Bardáku, které jsem dodnes vydal, myslím, že by z toho pár tlustých románů bylo. Jak mi kdysi 22. května 1998 napsal ve Vídni v klubu Scene fixem na jeden plakátek s fotkou Blind Guardian vedle alba Somewhere Far Beyond sám Hansi Kürsch: "Tohle, je teprve začátek"!

Byl jsi ve fanklubu kapel Vitacit a Arakain. Vzpomeneš na toto období? Jak se ti líbily jejich fanziny? Jaký to byl pocit, být v kontaktu s kapelami, co hrají a vydávají?...

Při tomhle vzpomínání teda musím v mé paměti opravdu už hodně do hloubky, protože jsem na tyhle časy 35 let nepomyslel. V mém případě to bylo tak, že jsem se ve dvaceti letech, roku 1985 vrátil z vojny. Samozřejmě, že některé ty starší rockové a

hard rockové domácí kapely jsem znal už na střední škole, ať už šlo o kapely jako Benefit, Odyssea, Citron. I během vojny se ke mně občas nějaké zprávy z hudebního světa dostaly, díky kamarádům a brášce. Teď si vybavuju, jak jsem měl na vojně sebou tajně od mého dědečka takový malý tranzistoráček Monika, kde jsem v sobotu po obědě chytal vysílání nějaké německé rockové stanice, a vzpomínám si, jak jsem někdy v roce 1984 jednoho dne byl ve službě na stráži v autoparku (tam se hlídala těžká technika, nákladáky, děla, raketometry) a já byl zalezlejší na korbě jednoho nákladáku pod plachtou a poslouchal jsem tam novinky a najednou tam ohlásili, že bude hrát nějaká Metallica skladbu Anesthesia, no málem jsem se z toho pos.... jaká to byla pecka. A nedlouho na to (1984/1985) mi psal bráška v jednom dopise, že byl na zábavě v jedné vesnici nedaleko Pardubic, kde hráli Arakain část zábavy převzatý skladby (tehdy hrávali od Metallicity skladbu For Whom the Bell Tolls), a část zábavy vlastní věci, a že tam s nimi zpívala nějaká kozatá černovlasastice a ječela jako by ji na nože brali (což byla Lucka Bílá). Po návratu z vojny jsem se svou partou metalových kámošů vyražel na kdejakou zábavu v okolí, nebo na koncerty. To bylo období po roce 1985, po návratu z vojny, kdy jsem objevil naživo kapely (jak postupně vznikaly nebo přijížděly do mých končin) jako Arakain, Vitacit, Citron, Titanic, Törr, Kryptor, Denet, Apostasy, Xantipa, Polymetal, Ferat a další. Jelikož patřím mezi nostalgické romantiky, tak dodnes mám uschované desítky vstupenek z těchto zábav. Tehdy na konci osmdesátých let byly vstupenky takové podlouhlé proužky (z tenčího papíru, než se tisknou dnes), býval na nich proužek uprostřed, kde byl název třeba nějakého kulturního domu nebo TJ (tělovýchovné jednoty na té či oné vesnici) a většinou na všech bývalo vstupné kolem 20 Kčs. Ze všech těch kapel, určitě díky kvalitě hudby, mi tehdy k srdci nejvíce přirostli Arakain a Vitacit. Navíc u Vitacit se mi poštěstilo, že když jsme s kámošema k té sokolovně nebo k tomu kulturáku, nebo k tomu letnímu parketu, přijeli o dvě hodinky dříve, dokud tam nikdo nebyl, tak Vitacit mívali tehdy aparaturu v takovém běžovém Roburu (snad se nepletu, východoněmecká skříňová dodávka, něco jako menší Avie) a my jsme je vždy vyhlíželi, a jakmile přijeli, tak už na nás mávali, abychom jim pomohli nosit aparát z auta na podium a pak nás často nechali uvnitř zadarmo. Někdy jsme s nima mohli být i pár minut na šatně, takže v letech 1985 - 1988 jsem si často takto pokecal i s Dodo Doležalem a Láďou Křížkem. Takže na tvou otázku, jaký to byl pocit? Byl jsem v sedmém nebi, to prostě nešlo jinak. Když jsem tedy zjistil časem, že jak Arakain, tak Vitacit, mají nějaký fanklub, tak jsem se do něj přihlásil. Musíš ale pořád myslet na to, že to byla stále doma komunismu, takže člověk dostal poštou v obálce asi dvakrát do roka fanklubovou brožurku, kde se odpovídalo na otázky fanoušků, sem tam byla nějaká fotka. Tehdy nebyvaly žádné velké fanklubové akce. Už si nepamatuju, jestli jsem v těch fanklubech byl rok, dva nebo tři. Rok 1989 a změna režimu tohle vše ukončila a začal pro všechny svět nových možností, pro mne konkrétně vznik Metaliště a Českého fanklubu Blind Guardian, kam šel všechnen můj volný čas.

Metaliště se vyšplhalo k číslu 500 odběratelů. To musel být obrovský úspěch a zároveň velká odpovědnost.

V době kolem roku 1989 - 1991 nikdy nikdo z nás nepoužíval slovo úspěch. Člověk dělal to, co ho baví. Použil bych spíš slovo radost. Dělalí jsme něco, co mělo smysl jak pro nás samotné, tak pro spoustu dalších lidí. Metaliště jsem měl v té době tak rád, byla to moje srdcovka, byl jsem jedním ze dvou praotců, že jsem si dokonce

na své staré potrhané rifle z boku přes celou nohu nažehlil velkými písmeny nápis (logo) Metaliště. Když jsem pak někde přijel na zábavu nebo koncert, bylo vidět, že jsem z Metaliště a občas se ke mně někdo přihlásil, ať už z nějaké kapely nebo běžný fanoušek, a když ti někdo z nich řekl, že Metaliště je bezva, že si ho kupuje nebo nechává posílat, tak tě to prostě pohladilo na duši. Dám ti jeden aktuální příklad z dnešní doby. Před pár dní jsem u nás na Broumovsku (odkud pocházím a kde žiju) ve skalách potkal Honzu Dědka. Asi ho většina bude znát z TV nebo z YouTube, kde jsou jeho talkshow pořady 7 pádů Honzy Dědka. My starší, co se v hudbě pohybujeme dlouhá léta, tak víme, že Honza Dědek byl kdysi dávno před 30 lety (plus mínus) hudebním redaktorem, který byl v devadesátých letech součástí hudebních novin Rock & Pop. Aniž bychom se my dva někdy v životě potkali a viděli, tak jsem s ním ve skalách prohodil pár slov o hudbě, o starých časech, a když jsem zmínil, že v Rock & Popu také pracoval a psával můj kamarád Mára, ihned z Honzy Dědka vypadlo - jo, Marek, ten dělal Metaliště (a přitom se Honza Dědek v Rock & Popu věnoval britskému pop rocku). No řekni sám, v roce 2022 potkáš populární postavu z televizní obrazovky a ona ti vzpomene název undergroundového fanzinu, který jsme dělali před 32 lety doma na koleně. Říkej tomu, jak chceš, Metaliště pro mne to byla radost se spoustou zážitků.

Byl jsi i sběratelem nebo raději, řekněme, fanouškem kupujícím si desky, kazety? A vydrželo ti to dodnes?

Myslím si, že pro každého fanouška rockové, hard rockové či metalové hudby, je takhle otázka vždy spojená s jeho finančními možnostmi. Kdo z nás by si nepřál být pracháčem, který žije v blahobytu, nechodí do práce, má doma obří poslechovou aparaturu a skladiště plné alb, CD a DVD, která si pouští od rána do večera? Už jsem to při jedné vzpomínce na staré časy říkal, že když jsem přišel třeba v roce 1986 na tajnou burzu, kde jsem viděl LP Judas Priest - Screaming For Vengeance a kousek vedle třeba LP Accept - Metal Heart, tak jsem si koupil za 300 Kč jenom jedno a druhé jsem si koupil třeba až za měsíc, po další výplatě, když jsem trochu našetřil. Tehdy v letech 1985 - 1990 jsme to řešili s partou kamarádů tak, že každý z nás si vybral jednu dvě kapely, které měl moc rád, a jejich desky jsme sbírali, a pak jsme si je mezi sebou půjčovali, abychom si je mohli nahrát na magnetonovou kazetu. Já jsem například sbíral tehdy LP Iron Maiden, a když člověk někde na burze sehnal časem i nějakou tu raritu v podobě singlu, tak vrněl blahem (kámoš Krokodýl sbíral tuším Accept a Metallica, další Kejvoš myslím zase Saxon). Nikdo jsme tehdy netušili, že přijde změna režimu a nové možnosti, takže i já jsem přešel časem na sbírání CDček. I když bych si přál mít větší sbírku CD a podpořit tak zakoupením nosičů více mých oblíbených kapel, tak to samozřejmě není z finančních důvodů možné. Většinu kapel, co mám rád, tak se snažím celý svůj hudební život podporovat tím, že jsem chodil a jezdil na jejich zábavy a koncerty, abych jim vstupenkou mohl vrátit kousek té radosti, co jsem od nich dostal. Co se týče sbírání CD, takové té klasické sběratelské vášně, tak dodnes sbírám CD Blind Guardian, Iron Maiden, Dream Theater.

Tvé oblíbené kapely té doby? A co třeba thrash metal? Jenom kapely z Bay Area nebo i jiné styly?

Sám na sobě vidím, že narodit se roku 1964 byl tak trochu, co se týče hudby, dar. V dětství jsem totiž měl přístup k hudbě šedesátých let, v pubertě v

sedmdesátkách pak ke světu art rockové a scénické hudby, po vojně v osmdesátkách se mi pak otevřel svět metalu, který se rozvíjel další roky do různých odnoží a posledních deset let prožívá renesanci, nebo jak to nazvat. K tomu všemu na mne během života v kladném slova smyslu dýchnula i hudba středověká, keltská a vážná. Na sklonku života, pokud je člověk hudbě takto otevřený, tak jeho mozek bude obrovskou studnicí přijaté hudby haha. Pokusím se teď konkrétně své oblíbenosti rozdělit do časových fází (podle vzniku) a hudebních forem, s tím, že opravdu zmíním v každém tom směru jen pár svých nejoblíbenějších a není čas a prostor vyjmenovat naprosto vše, co mám rád od doby vzniku těch kapel dodnes, a určitě jsem na někoho právě zapomněl haha.

a/ léta šedesátá, léta rockabilly, rock and rollu, beatu - Bill Haley, Elvis, Little Richard, Chuck Berry, Beatles, Holies, Shadows, Kinks, The Who

b/ léta sedmdesátá, léta rocková a art rocku - Queen, Slade, Sweet, Smokie, Pink Floyd, Genesis, Jethro Tull, Yes, Rush, Boston, Hendrix, A.C.T.

c/ léta sedmdesátá a pozdější, léta hard rocková - AC/DC, Deep Purple, Black Sabbath, Led Zeppelin, BTO, Van Halen, Ted Nugent, Rainbow, Whitesnake, Ozzy, Dio, Scorpions, Trust

c/ léta osmdesátá, léta metalová, včetně kapel, které vznikly o něco později - NWOBH - Iron Maiden, Saxon, Judas Priest, Motörhead, Tokyo Blade, Tygers Of Pan Tang, Diamond Head
- německá vlna (jen staré časy) - Accept, Helloween, Viva, Stormwitch, Gravestone, Running Wild + Blind Guardian naprosto vše, ti se naprosto vymykají
- thrash od svého vzniku dodnes - naprostá jednička Slayer, pak Testament, Megadeth, Exodus, Heathen, Forbidden. V případě Metallica jenom staré dobré časy, od dob, kdy čuchli k prachům, je rád fakt nemám, upřímně.
- technicky náročnější - Dream Theater, Mekong Delta, Watchtower, Deathrow, Sanctuary, Secrecy, Fates Warning, Queensryche

Jak fungoval proces vydávání Metaliště? Bejvalo standardem, že bývaly pevné termíny. Museli jste narychlo řešit náhradu, když nebyl materiál?

Materiálu na vydávání bylo stále spousta. Kapel stále přibývalo, já a Mára jsme měli režijku na vlak, protože jsme pracovali na nádraží. Tehdy se nedělaly rozhovory přes email nebo sociální sítě. Když jsme měli volno, tak jsme prostě za téma kapelama jezdili nebo jsme se s nimi domlouvali, že se uvidíme někde před vystoupením a uděláme rozhovor. Doma jsme to přepisovali na psacím stroji a hromadilo se to před tiskem, lepilo se to na předlohy a pak se to dávalo na kopírku, později do tiskárny. Metaliště vycházelo jednou za měsíc. Myslím, že nikdy nebyl problém s tím, že bychom neměli co vydávat. Více podrobností o historii Metaliště, co a jak tehdy proběhlo, tak kdokoli, kdo si chce počíst, tak najdeš na <http://www.milan-skoda.cz> (a vlevo je rubrika Metaliště).

Grafická stránka Metaliště není chaos jako tomu bejvávalo u fanzinů kapel. Byla tato podoba Metaliště jasně daná od začátku? Zkoušeli jste i jiné varianty? Nebo to jednoduše bylo maximum, čeho jste v té době byli schopni dosáhnout?

Podoba Metaliště neměla žádné zákony, na počátku se o vzhled staral Mára. Od známých časopisů jsme pouze okopírovali takový ten princip, že na první stránce nahoře bude logo a fotografie nějaké kapely, které se uvnitř Metaliště věnujeme, buď delším rozhovorem, nebo rozborem historie. Druhá věc, co jsme okoukali od známých časopisů, byly sloupečky a protože Metaliště byla malá brožurka, tak jsme dělali sloupečky dva. Vše se psalo na psacím stroji, pak vystříhalo, pak nalepovalo na předlohy, ať už text nebo fotky, a nakonec se neslo na kopírku, později do tiskárny. Jestli bude na stránce X rozhovor, na stránce Y recenze, na stránce Z novinky, to už nikdo neřešil, to se prostě nalepovalo postupně tak, jak se dával do kupy materiál. Jelikož jsme měli rádi přehlednost, tak proto bylo Metaliště takové jednodušší, dobře čitelné a myslím, že se to více hodilo ke klasickému metalu, který jsme tehdy měli nejraději. Pokud si dostal na začátku 90-tých let do ruky třeba nějaký fanzin od kapely, co hrála punk nebo hardcore, tak ty fanziny byly zase ve stylu té hudby, všelijak přeházené, plné kresbiček a karikatur. Když si dostal do ruky nějaký zpravodaj od black metalové kapely, tak to zase bylo plné čertů, pentagramů a křížů patou nahoru, prostě každý styl měl to svoje, co se komu líbilo - myslím, že to tak bylo správně u všech.

Rozjel jsi rozsáhlé info na internetu o Metališti. Máš za sebou tenhle rozhovor, vybavila se ti spousta zážitků. Nenakoplo tě to třeba k udělání, byť jen jednoho nostalgického čísla Metaliště? Třeba i zpětně jako uzavřít kruh a uvést ho pod názvem Metal Maniac jako dva „cáry papíru“?

Ted' si mne rozesmál. Žádné rozsáhlé info na internetu jsem nerozjel, a tvůj rozhovor o Metališti byl za posledních 25 let, co je Metaliště historická událost z prázdnoty dějin, tak je druhý, ano druhý rozhovor za 25 let. To není nic rozsáhlého. Jediné, co jsem udělal před 1,5 rokem zhruba, tak jsem na svoje osobní webové stránky sepsal prvopočátky Metaliště, co jsem si dokázal po 30 letech vzpomenout, protože jsem během posledních 5 let spatřil náhodně na internetu občas o historii Metaliště naprosté nesmysly. Takže, kdo si chce počíst v mých pamětech, jednoho ze dvou zakladatelů Metaliště, tak se může podívat na <http://www.milan-skoda.cz/> (vlevo rubrika Metaliště). Udělat jedno nostalgické číslo Metaliště? Ty máš nápady čoveče, trochu mne to rozesmálo. Že bychom do něj udělali rozhovory sami se sebou, když už žádné rozhovory s domácíma začínajícíma kapelama 30 let neděláme, to by byla dost bžunda. Nostalgické číslo Metaliště, kde by se mnou dělal rozhovor Mára a s Márou pak já hahaha. Metal Maniac v žádném případě bych nikde neuváděl, protože to byly jenom listy papíru s novinkami z metalového světa, které jsem psával na kus papíru pro kamarády z vojny, někdy kolem roku 1986 / 1987 / 1988. A myslím, že název Metal Maniac se proslavil zcela jinde, než u mne. O názvu Metal Maniac, že jsem ho používal před 35 lety, by nikdy nikdo nevěděl, kdybych nesepsal historii Metaliště, a název Metaliště je opravdu nápad mého hudebního kamaráda Máry, a to autorství mu nikdy nikdo nevezme a já už teprve ne, protože pro mne byl název Metaliště naprostá bomba, když s ním poprvé Mára přišel a já neváhal ani vteřinu, že název Metal Maniac už nikdy nepoužiju.

Ve 40-átém a zároveň posledním tištěném zpravodaji Bard'ák v dodatku z roku 2019 píšeš: „Vrcholem celé této životní dekády, pak byla akce Fantasy Metalfest, kterou jsem v roce 2003 uspořádal na koupališti v

**Pardubicích, a která byla ušitá na míru přímo pro vystoupení mých milovaných Blind Guardian. Toho dne se mi splnil můj hudební sen.“
Můžeš se s námi podělit o celou přípravu, radostné i nervy drásající chvílky, které většinou pořádání koncertů přináší?**

Je to tak, šlo o moje největší životní hudební dobrodružství, protože od roku 2000 jsem se snažil přesvědčovat spoustu hudebních profesionálních agentur v ČR, jestli by se mohli spojit s Blind Guardian a až pojedou turné 2002, jestli by je mohli dotáhnout do Čech a udělat někde koncert v rámci jejich turné. Věř nevěř, nikdo se se mnou dva roky vůbec nechtěl tehdy bavit. Dokonce ani agentura, co pořádá Masters of Rock ve Vizovicích, která Blind Guardian v posledních letech na koncerty už zve, ale tehdy mne poslali do prd.... Nakonec, když jsem nikoho nenašel, tak jsem se zeptal manažera Blind Guardian, Henryho (HHK Concert Service), jestli by přijeli, když by se mi podařilo připravit vše potřebné, i když v horší kvalitě, že jsem jenom fanklub a jen fanoušek. Vše, že bude ve městě, kde jsem tehdy žil (Pardubice). Henry po čase odpověděl, že rok 2002 je už mimo, že turné mají zajištěné a zcela vyprodané, ale že v roce 2003 pojedou po Evropě na různé festivaly poté, co uspořádají svůj vlastní festival v Coburgu. Tak jsem se snažil a rok jsem vše sháněl a připravoval na koleně. Neměl jsem ani živnostenský list, prostě jsem byl jen fanoušek, co tu kapelu miloval od jejího počátku. Že bych měl nervy nebo bral prášky to ne, strávil jsem tím rok času (ve volných chvílích), a nikdy jsem toho nelitoval. Od shánění podia, aparatury, tisk vstupenek, propagace, vylepování plakátů, domlouvání rozhovorů, občerstvení, autogramiády, shánění předkapel. Na místě mi pak pomáhalo pár starých kámošů. Vše dopadlo dobře, aparatura vydržela, podium nebylo největší, ale kapela to zvládla, nebyl žádný úraz, před akcí jsem přivedl za kapelou postupně asi 50 fanoušků, výherce z různých soutěží, které jsem jako fanklub pořádal, takže spousta lidí měla i zážitek, že se s kapelou tehdy setkala. Přišlo tehdy 1.400 lidí, vše se takřka uhradilo, nakonec to vyšlo skoro na nulu s maličkou ztrátou. Strávil jsem s milovanou kapelou půl dne, od příjezdu, přes ubytování, zvukové zkoušky, občerstvení, autogramiády, vystoupení až po rozloučení a odjezd. Prostě zážitek do konce života.

Napadla mně ještě jedna otázka, když jsem viděl fotku k filmu Horká kaše. Jel jsi na natáčení filmu Horká kaše s tlupou dalších metlošů z Pardubic a Hradce Králové. Jaké máš na tento výlet vzpomínky? A byli všichni v komparzu nebo jste tam jeli jen ze zvědavosti či podpořit Vitacit?

Že se bude natáček film Horká kaše, kde budou záběry z koncertu skupiny Vitacit, o tom mluvil Miloš "Dodo" Doležal na koncertech a zábavách, takže se to mezi fanoušky přenášelo po sociální síti, které se tehdy říkalo "z huby do huby a z ucha do ucha" haha. Kromě toho, pokud se nepletu, tak o tom Vitacit informovali ve svém fanklubovém plátku. Stačilo tedy vědět, kdy a kam má člověk vyrazit. Vstup na Barču (kulturní dům Barikádníků na Praze 10 pokud se nepletu) byl na natáčení zdarma. Doma jsme si připravovali vlajky a transparenty. Byl rok 1988 myslím, když se to natáčelo, pořád byl komunismus, ale už sem tam bylo něco povolené. Naše parta metalistů z Pardubicka a Hradecka se tehdy domlouvala na zábavách a na burze, takže kdo chtěl, tak vyrazil a setkali jsme se v Pardubicích na nádraží a jelo nás nakonec asi 30 figur. Člověk si po 34 letech už toho moc nepamatuje, a v paměti utkvělo jen pár věcí a stará fotka připomene, kdo všechno tehdy v té partě jel. Film

se dá pustit na YouTube a pokud si ho pustíš, tak zjistíš, že je to naprostá kravina a slátanina, co se týče děje a hereckých výkonů většiny amatérů a jen pár profíků. Ale tehdy to byla událost a dnes je to dobová vzpomínka, hlavně na Vitacit. Trochu mne mrzelo, že tehdy Vitacit nehráli většinu svých nejlepších vypalovaček a že pro film zřejmě byli donuceni složit pár skladeb, takových odrhovaček, s texty, které by se hodily do filmu, protože ve filmu šlo o to, že ve velkoměstě existují gangy mládeže (veksláci, diskofilové, mamánkové bohatých lidí), mládež, která je na straně zločinu, ale najdou se mezi nimi jedinci (metalisti), kteří nejsou takoví a jsou předem odsuzovaní jenom proto, jak vypadají a jakou muziku poslouchají. Z těch starých dobrých věcí je ve filmu snad jen "Já chci se ptát těch králů", což je kultovní věc a jedna z nejlepších skladeb 80.ých let vůbec u nás. Dnes je to fakt celkem směšný film, ale každému to bylo fuk, hlavně že jsme mohli na Barče zapařit u skladeb Vitacitu. Bylo to ale takové umělé, protože nahrávky byly pouštěné z playbacku a některé pasáže chtěl režisér opakovat několikrát dokola, takže se některá pasáž pouštěla třeba několikrát a fanoušci museli řídit na pokyn, což bylo takové divné a umělé. V prvních dvou minutách filmu uvidíš třeba pár záběrů na bubeníka (tuším, že se jmenoval Vašek Pokorný), jak hraje pár vteřin přechod. Pamatuju si, že se těch pár vteřin pouštělo a natáčelo asi pětkrát. Za normálních okolností by to nikoho nebavilo, ale prostě ten pocit, že za komunistů bude film, kde hraje metalová kapela, kvůli tomu jsme tam všichni jeli. Stejně tak bylo trapné, když do filmu vrazili krásnou blondýnku s kočárkem, která od pohledu patřila na diskotéku, a dali ji na ruku pásek s pyramidama. Bylo tam spoustu trapných nesmyslů, ale člověk na to všechno kašlal, hlavně že byl na Vitacitech na Barče, protože to byl klub (kulturák), který byl pro metalisty Mekkou. Na Barču se totiž každý těšil, a ne jenom Pražáci, myslím, že každý metalista v okruhu 150 km od Prahy. Na Barče jsem třeba zažil ty nejlepší akce na konci roku (myslím 1987), když tam hráli Arakain, Vitacit, Citron, Orient, Titanic atd. V čase 31:34 filmu jsou vidět ty naše vlajky a transparenty Vitacit, co jsme malovali doma na bílé prostěradlo a na sololitovou desku, a které neseme v ruce v davu. V čase 60:05 je tam s Vitacitem Lucka Bílá, která tehdy jezdila na zábavy a koncerty s Arakainem, a s Vitacit se zřejmě kamarádila, ale nikdy s nima běžně nezpívala. Netuším, proč se tam objevila a koho to napadlo. Skladba, ve které zpívá, taky není z běžného repertoáru Vitacitu, asi byla složena narychlo kvůli filmu. Když posloucháš text, je takovej ekologickej. Ve filmu je samozřejmě spousta nesmyslů i hudebních. Třeba kolem 62 minuty vidíš na záběrech Vitacit na pódiu a před podiem vřavu fanoušků a do toho záběry najednou někde ze zadní části sálu, kde je parta trapných diskotékových blbečků ze sídliště, jak tam chlastají alkohol z lahve a sedí znuděně na židličkách, což je směšné, nic takového běžného na koncertě nikdy nebylo, bylo to tam jen kvůli ději ve filmu. To samé třeba, když vidíš jak během koncertu, kde je ve vstupní chodbě do kulturáku spousta metalistů, tak tam jede blondýnka s kočárkem, nesmysl. Jak vidíš, všichni tam jeli kvůli Vitacit, a kdyby v tom filmu nebyli Vitacit, tak by se na něj asi žádný metalista ani nepodíval. Dnes je to taková nostalgická milá vzpomínka.

<https://www.csfd.cz/film/9263-horka-kase/prehled/>

<https://www.youtube.com/watch?v=JnN1yzdQS5E>